

Звіт Комісії Європейському Парламенту і Раді щодо імплементації Регламенту NUTS (Регламент (ЄС) № 1059/2003) /* COM/2007/0287 остаточна редакція */

[ріс] | КОМІСІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ |

Брюссель, 04.06.2007

COM(2007) 287 остаточна редакція

ЗВІТ КОМІСІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТУ І РАДІ

щодо імплементації Регламенту NUTS (Регламент (ЄС) № 1059/2003)

ЗВІТ КОМІСІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТУ І РАДІ

щодо імплементації Регламенту NUTS (Регламент (ЄС) № 1059/2003)

1. МЕТА

Цей звіт передбачений у статті 8 Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1059/2003 від 26 травня 2003 року про встановлення спільної класифікації територіальних одиниць для статистики (NUTS)[1] (далі — «Регламент NUTS»). Стаття 8 говорить:

«Звітування Через три роки після набуття чинності цим Регламентом Комісія подає звіт про його імплементацію до Європейського Парламенту і Ради.» |

2. ЗАХОДИ, ЯКІ ОХОПЛЮЄ ЗВІТ

Цей звіт охоплює всі заходи, ужиті в рамках імплементації Регламенту NUTS. Перший етап імплементації було здійснено в 2003 році після ухвалення Регламенту. Оновлення класифікації NUTS відбувається кожні три роки відповідно до положень Регламенту. Ця важлива операція відбулася наприкінці 2006 року. Тому дата цього звіту була встановлена таким чином, щоб він повністю її враховував.

Класифікація NUTS — це еталонні рамки для всіх регіональних статистик ЄС. Тому в цьому контексті доречно звітувати про надання державами-членами регіональних статистичних даних Комісії, зокрема, Євростату.

Згідно зі статтею 2(5) було розглянуто питання про те, чи повинен Регламент NUTS і надалі охоплювати три територіальні рівні, або ж необхідно додати більше рівнів. Згідно зі встановленими вимогами Комісія подала Європейському Парламенту і Раді повідомлення з цього питання.[2]

1 травня 2004 року десять країн вступили до Європейського Союзу. До Регламенту NUTS було внесено зміни, щоб охопити нові держави-члени, і цей процес також охоплений цим звітом.

Насамкінець, в обговореннях з країнами-кандидатами стосовно їхньої регіональної класифікації, правила, викладені в Регламенті NUTS, слугують керівними принципами.

3. ВПРОВАДЖЕННЯ В БАЗАХ ДАНИХ ЄВРОСТАТУ

Євростат зберігає регіональні дані у двох середовищах: одній виробничій базі даних, де зберігають дані для підтвердження правильності, і де обчислюють коефіцієнти або інші похідні показники, та одній базі даних для розповсюдження, яка доступна в режимі онлайн на веб-сайті Євростату. Статистичні дані доступні кожному безкоштовно, за винятком випадків, коли існує чітко визначена причина обмежити їх розповсюдження.

Обидві бази даних повинні були бути оновлені з додаванням кодів NUTS 2003 року після їх затвердження. Оскільки розповсюджують тільки дані про існуючі регіони, будь-який код, який зник у 2003 році, повинен був бути вилучений з баз даних. Статистичні дані, пов'язані з видаленими кодами, були, наскільки це можливо, переміщені або перетворені в нові коди NUTS у базі даних.

Перехід з попередньої версії баз даних Євростату (NUTS 1999 року, яка базувалася на неофіційній угоді) на версію NUTS 2003 року було здійснено 20 листопада 2003 року.

З 2003 року код NUTS було наново визначено таким чином, щоб він мав однакову довжину для всіх регіонів одного рівня NUTS, чого не було раніше. Це — операційне вдосконалення, оскільки воно спрощує ідентифікацію та сортування регіонів NUTS у статистичних таблицях.

4. РЕГІОНАЛЬНА СТАТИСТИКА

Держави-члени подають регіональні статистичні дані до Євростату відповідно до класифікації NUTS у кількох сферах. Після перевірки правильності дані розповсюджують в режимі онлайн через веб-сайт Євростату.

У деяких сферах держави-члени мають юридичне зобов'язання подавати регіональні дані, а в інших передають їх на основі неофіційних угод. Більшість даних збирають на рівні NUTS 2. Невелику кількість таблиць наводять на детальнішому рівні NUTS 3.

Після будь-якої зміни регіональної класифікації держави-члени повинні перетворити дані на основі нової класифікації. У 2003 році було внесено зміни до NUTS у п'яти з тодішніх п'ятнадцяти держав-членів ЄС. Тому можна перевірити, чи ці країни надали в цілому історичні дані щодо регіонів, які були наново визначені у 2003 році.

У випадках, коли регіони були об'єднані, було відносно просто агрегувати статистику для нового регіону NUTS. У випадках, коли регіон був розділений або коли межі між регіонами були переміщені, для Євростату виявилось неможливим здійснити перетворення із наявних даних. Державам-членам, яких це стосувалося, було запропоновано надати перетворені дані, якщо це взагалі було можливо. У випадку вибіркових обстежень часто неможливо ретроспективно перетворити регіональні дані, оскільки формат обстеження, включаючи розмір вибірки в кожному (старому) регіоні, не дозволяє таке перетворення. Тому неминуче, що після змін у регіонах NUTS з'являються пробіли в базі даних.

Також слід зазначити, що регіональні дані з перепису населення та житла 2000/2001 років були зібрані на підставі регіональної класифікації, чинної на момент проведення перепису (як для старих, так і для нових держав-членів). Євростат робив спроби перекодувати ці дані відповідно до поточної класифікації NUTS (2003 року). У більшості випадків це було можливо. У кількох випадках службі статистики у відповідній країні було запропоновано надати переглянуті таблиці, перетворені на основі регіональної класифікації 2003 року.

5. ДОДАТКОВІ РІВНІ NUTS

Класифікація NUTS складається з трьох ієрархічних рівнів. Стаття 2(5) Регламенту NUTS зобов'язує Комісію подати повідомлення Європейському Парламенту і Раді про можливість запровадження детальніших рівнів у Регламенті NUTS. Комісія обговорила це питання з державами-членами, а згодом подала повідомлення (COM(2005) 473), у якому зроблені такі висновки:

Комісія дійшла висновку, що на теперішньому етапі не потрібно передбачати жодний додатковий рівень регіональної класифікації в рамках Регламенту NUTS. Зусилля повинні бути зосереджені на статистичній інформації, що міститься на наявних рівнях NUTS, з метою консолідації в розширеному ЄС у складі 25 країн, на покращенні якості та отриманні додаткових регіональних даних, якщо це необхідно для цілей політики.

Крім того, на неофіційному рівні, Комісія повинна активно підтримувати в європейському масштабі гармонізацію рівня 1 місцевих адміністративних одиниць (LAU) (який лежить в основі рівня NUTS 3). Це зумовить інтенсивний обмін думками між службами статистики за підтримки та заохочення Комісією, а також розроблення настанов для гармонізації понять і означень регіонів рівня LAU 1.

Пропозиція полягає в тому, що в певний момент у майбутньому ситуацію необхідно переоцінити. Можливий належний момент настане після 2008 року.

6. РОЗШИРЕННЯ ЄС

Розширення ЄС на десять нових держав-членів 1 травня 2004 року спричинило необхідність внести зміни і доповнення до додатків з 1 по 3 до Регламенту NUTS, щоб охопити всі 25 держав-членів.

У 2005 році Європейський Парламент і Рада ухвалили Регламент про внесення змін і доповнень.[3] Процедура ухвалення Регламенту, що вносить зміни і доповнення, забрала набагато більше часу та зусиль, ніж очікували спочатку, через кількість країн, яких це стосувалося. Одна з основних проблем полягала в тому, що деякі з нових держав-членів подали пропозиції щодо коригування своїх регіонів NUTS на дуже пізній стадії (квітень 2004 року). Проте, усі пропозиції було інкорпоровано.

Деякі країни, що вступали до ЄС, вже ухвалили власне національне законодавство щодо регіональних статистичних класифікацій. Це законодавство не стосується регіональної адміністративної структури в їхній країні, а є суто статистичною класифікацією, яка відображає NUTS. Це національне законодавство є зайвим, оскільки Регламент NUTS має пряме застосування в усіх державах-членах. Крім того, досвід Комісії показує, що таке «паралельне» законодавство щодо класифікації регіональної статистики значно ускладнює справу. Зокрема, якщо Комісія зобов'язана змінити регіональну класифікацію, щоб привести її у відповідність до юридичних зобов'язань та політик ЄС, держави-члени у свою чергу змушені скасувати своє національне законодавство. У майбутньому країнам-кандидатам буде наполегливо рекомендовано не ухвалювати таке законодавство.

7. ПРОЦЕС ОНОВЛЕННЯ РЕГЛАМЕНТУ NUTS

Стаття 5 Регламенту NUTS визначає, яким чином можна оновлювати класифікацію NUTS. Проте основоположний підхід полягає в тому, щоб зберігати класифікацію NUTS якомога стабільнішою для уникнення розривів у статистичних часових рядах. Таким чином, класифікацію NUTS змінюють з періодичністю не частіше ніж кожні три роки. Виняток із цього трирічного обмеження допускається у випадку повної реорганізації адміністративного устрою в державі-члені, оскільки будь-яка така реорганізація зробила б неможливим або дуже трудомістким для служби статистики відповідної країни продовжувати надавати статистичні дані на основі застарілої регіональної класифікації. Ще один виняток допускається для дуже невеликих змін меж регіонів: зміни меж, які призводять до зміни на менш ніж 1 % населення в найменшому задіяному регіоні, не повинні розглядатися як оновлення класифікації NUTS.

З червня 2003 року в жодній державі-члені не відбувалася реорганізація, передбачена в статті 5(4). Були здійснені деякі незначні зміни меж між регіонами NUTS.

Трирічний мораторій на зміни класифікації NUTS означав, що перший перегляд був можливим у 2006 році. Комісія повинна вносити пропозиції щодо оновлення класифікації NUTS на основі інформації держав-членів, беручи до уваги стратегічні потреби департаментів Комісії, з тим щоб вони були ухвалені в «другій половині календарного року». Повний процес такого перегляду та процедура, згідно з якою держави-члени повідомляють Комісію про будь-які зміни, які вони хотіли б внести до класифікації NUTS, були остаточно узгоджені з державами-членами під час чергових засідань робочої групи Євростату з регіональної та міської статистики у 2005 році. На практиці наслідком перегляду класифікації є внесення змін лише до додатків до Регламенту.

Загалом, оскільки Регламент NUTS стосується статистики, відповідальність за координування управління регіональною класифікацією лежить на службі статистики кожної держави-члена. Однак, держави-члени повинні офіційно повідомляти Комісію про будь-які зміни, які вони хочуть запропонувати, листом від свого постійного представника в ЄС.

У результаті згаданого вище процесу були запропоновані зміни і доповнення до Європейської регіональної класифікації (NUTS) у таких 12 державах-членах: Бельгії, Чеській Республіці, Данії, Німеччині, Іспанії, Італії, Нідерландах, Польщі, Фінляндії, Словенії, Швеції та Великій Британії. Лише в Данії, Словенії і Швеції зміни стосуються усієї території; у всіх інших країнах зміни обмежені лише вибраними регіонами. Комісія не прийняла поправки, запропоновані Португалією, оскільки визнала їх такими, що суперечать деяким положенням Регламенту.

Нова класифікація NUTS застосовуватиметься до даних, наданих з 1 січня 2008 року. З цієї дати подані статистичні дані повинні відповідати новій класифікації NUTS 2006 року.

На своєму засіданні 16 листопада 2006 року Комітет з питань статистичної програми затвердив проект Регламенту Комісії в рамках процедури «комітології».

Проект Регламенту був переданий до Європейського Парламенту, відповідно до його права на ретельне вивчення (стаття 5(4) Рішення Ради 1999/468/ЄС), 5 грудня 2006 року і остаточно ухвалений Комісією 1 лютого 2007 року. [4]

Підсумок

У цілому, процес перегляду регіональної класифікації спрацював належним чином, але для наступного перегляду у 2009 році потрібно буде внести певні процедурні зміни. По-перше, щоб забезпечити абсолютну ясність намірів кожної держави-члена, кожній з них буде запропоновано надати конкретну відповідь, яка чітко зазначатиме, чи вони не планують якихось переглядів. Це дозволить уникнути будь-яких проблем із ясністю їхніх намірів у майбутньому. По-друге, і що більш важливо, з огляду на перегляд «процедури комітології», зокрема збільшення часу, відведеного на реалізацію «права на ретельне вивчення» Європейському Парламенту, процес перегляду необхідно буде розпочати набагато раніше в згаданому році, і, відповідно, необхідно буде узгодити кінцеві терміни.

8. КРАЇНИ-КАНДИДАТИ

З травня 2004 року п'ять країн-кандидатів провели обговорення з Євростатом своєї регіональної класифікації для статистики. Поки вони все ще залишаються країнами-кандидатами, класифікацію «статистичних регіонів» погоджують, щоб полегшити збирання порівнянних регіональних статистичних даних протягом усього процесу вступу. Для встановлення таких регіонів та оцінювання будь-яких пропонуєваних змін Євростат враховує положення Регламенту NUTS, зокрема, граничну чисельність населення, зазначену в статті 3(2).

Болгарія та Румунія погодили класифікацію статистичних регіонів ще до остаточного затвердження Регламенту NUTS у 2003 році. Деякі з них не повністю відповідали Регламенту (статті 3(2)). У процесі підготовки до вступу цих країн до ЄС Євростат провів розширені обговорення з Болгарією та Румунією, щоб привести статистичні регіони в цих країнах у більшу відповідність до положень Регламенту NUTS. У випадку з Румунією програми Комісії з передвступної регіональної підтримки, підготовлені на основі погоджених тимчасових визначень статистичних регіонів рівня 2, перешкоджали будь-якому перегляду на момент вступу, зокрема для забезпечення порівнюваності регіональних статистичних даних, що охоплюють періоди до вступу та після вступу. Це питання розглядатимуть в наступному циклі оновлення.

Хорватія повинна була ввести регіональну статистичну класифікацію відповідно до Пакту про стабілізацію та асоціацію, у зв'язку з чим подала низку пропозицій. Перші дві пропозиції Комісія відхилила, тому що регіони рівня 2 (неадміністративні) не відповідали критеріям розміру, установленим у статті 3(2) Регламенту NUTS. Третя пропозиція була прийнята Комісією, але згодом була відкликана Хорватією. Відтоді була направлена ще одна пропозиція, яку Комісія прийняла.

Колишня Югославська Республіка Македонія направила Євростату дві пропозиції щодо регіональної статистичної класифікації. Обидві містили кілька неадміністративних регіонів на рівні 3, один з яких замалий і не відповідає вимогам статті 3(5). Критерії для таких неадміністративних одиниць є суворішими, ніж для адміністративних регіонів. У зв'язку з цим Комісія відхилила обидві пропозиції на підставі статті 3(2).

Туреччина досягла тимчасової угоди про статистичні регіони ще до набрання чинності Регламентом NUTS у 2003 році. Остаточна класифікація регіонів NUTS, яку необхідно ухвалити після вступу, усе ще є предметом переговорів і погодження в рамках процесу приєднання.

9. ІНШІ КРАЇНИ ТА ТЕРИТОРІЇ

Угода про Європейський економічний простір не застосовується до регіональної статистики. Ісландія, Ліхтенштейн та Норвегія враховують критерії, установлені в Регламенті NUTS, але він не є юридично зобов'язальним для них. Угода між ЄС та Швейцарією охоплює регіональні статистичні дані у деяких сферах.

Час від часу Євростат отримував від користувачів запити про регіональні дані на основі класифікації, аналогічної до NUTS, щодо інших країн або територій, які не є членами ЄС. Євростат не міг задовольнити такі запити, незважаючи на потребу, що виникла у зв'язку з ініціативами ЄС, такими як програма «Socrates», програма «Interreg» або Регіональна політика.

- Програма «Socrates», яку проводить Генеральний директорат з питань освіти і культури, вимагає регіональної класифікації в країнах CARDS на Західних Балканах та на заморських територіях держав-членів (Рішення Ради 2001/822/ЄС від 27 листопада 2001 року про асоціацію заморських країн і територій з Європейським Співтовариством).

- Програми «Interreg» охоплюють території по обидва боки зовнішніх кордонів ЄС і включають регіони в таких країнах, як Україна, Молдова чи Росія. Оскільки в цих країнах регіони NUTS не визначено, регіони, які підпадають під цю програму, було визначено на основі *ad hoc*.

- Географічно Регламент NUTS поширюється на економічну територію, визначену в Регламенті ESA (95) (пункти 2.05 та 13.07),[5] що, таким чином, виключає певні конкретні території, такі як Гібралтар або Афон, з класифікації NUTS.

10. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Повний список регіонів із зазначенням їхнього коду та назви доступний на сервері класифікацій RAMON на веб-сайті Євростату. Завдяки цьому інформація про класифікацію NUTS стає доступною якомога ширшому загалу.

На додачу до переліку регіонів веб-сайт містить вступні та пояснювальні тексти про NUTS та два розділи з картами, що показують межі регіонів. Посилання на домашню сторінку:

<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/>.

У 2003 році Євростат опублікував буклет з класифікацією NUTS та картами-схемами регіонів, а у 2004 році він був опублікований у новій редакції, що містить усі регіони NUTS в ЄС-25. Копії цих буклетів були розповсюджені всередині Євростату та серед статистиків держав-членів, які є основними контактними ланками Євростату для надання регіональної статистики. Буклети також доступні у форматі PDF на веб-сайті Євростату за адресою:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1073,1135281,1073_1135295&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_product_code=KS-BD-04-005.

На засіданнях робочих груп з питань Європейської статистичної системи, які є основним форумом для обговорення питань NUTS із службами статистики держав-членів, Євростат неодноразово представляв класифікацію NUTS та її правила, зокрема, щодо змін NUTS. Для робочих груп і членів окремих генеральних директоратів Комісії, що формують політики, також було організовано презентації з низки інших тем (наприклад, щодо географічних інформаційних систем і статистики, демографії, статистики з туризму і транспорту).

11. ВИСНОВКИ

Регламент NUTS функціонує в межах Європейської статистичної системи і слугує її основній цілі як структурна основа регіональної статистики на європейському рівні.

Пункт 8 преамбули Регламенту NUTS підкреслює намір підтримувати стабільність у класифікації NUTS. Для деяких сфер регіональної статистики будь-яка зміна класифікації NUTS створює серйозні проблеми з веденням та перетворенням статистичних даних. З цієї причини Комісія застосовує обмежувальний підхід у своїх пропозиціях щодо змін у регіонах NUTS.

Питання про додавання ще кількох регіональних рівнів до Регламенту NUTS було глибоко досліджено з проведенням необхідних консультацій з державами-членами. Повідомлення з цього питання було подано до Європейського Парламенту і Ради. Висновок полягав у тому, що на теперішній час до Регламенту NUTS не потрібно вводити додаткові рівні. Це питання необхідно знову розглянути після 2008 року.

В обговореннях з країнами-кандидатами використовували положення в Регламенті NUTS, щоб спонукати відповідні країни узгодити свої пропозиції з більш гармонізованою європейською регіональною класифікацією.

Перегляд Регламенту NUTS проходив гладко, але незначні зміни будуть здійснені для консолідації процесу під час чергового перегляду в 2009 році.

[1] ОВ L 154, 21.06.2003, с. 1. Регламент з останніми змінами і доповненнями, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 105/2007 (ОВ L 39, 10.02.2007, с. 1).

[2] Повідомлення Комісії Європейському Парламенту і Раді про доцільність встановлення на загальноєвропейському рівні правил щодо детальніших рівнів у Класифікації NUTS (COM(2005) 473 остаточна редакція від 6 жовтня 2005 року).

[3] Регламент Європейського Парламенту і Ради № 1888/2005 від 26 жовтня 2005 року про внесення змін і доповнень до Регламенту (ЄС) № 1059/2003 про встановлення спільної класифікації територіальних одиниць для статистики (NUTS) внаслідок вступу Чеської Республіки, Естонії, Кіпру, Латвії, Литви, Угорщини, Мальти, Польщі, Словенії та Словаччини до Європейського Союзу (ОВ L 309, 25.11.2005, с. 1).

[4] Регламент Комісії (ЄС) № 105/2007 від 1 лютого 2007 року про внесення змін і доповнень до додатків до Регламенту (ЄС) № 1059/2003 про встановлення спільної класифікації територіальних одиниць для статистики (NUTS) (ОВ L 39, 10.02.2007, с. 1).

[5] Регламент Ради (ЄС) № 2223/96 від 25 червня 1996 року про Європейську систему національних та регіональних рахунків у Співтоваристві (ОВ L 310, 30.11.1996, с. 1).